

ZAKON O MIRNOM RJEŠAVANJU RADNIH SPOROVA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se način i postupak mirnog rješavanja individualnih i kolektivnih radnih sporova, izbor, prava i obaveze arbitara i miritelja i druga pitanja od značaja za mirno rješavanje radnih sporova.

Postupak mirnog rješavanja radnih sporova pokreće se i vodi u skladu sa ovim zakonom, ako za pojedini radni spor posebnim propisom nije drugačije određeno.

Primjena zakona

Član 2

Ovaj zakon se primjenjuje na zaposlene i poslodavce koji rade na teritoriji Crne Gore, kao i na zaposlene koji su upućeni na rad u inostranstvo od strane poslodavca sa sjedištem u Crnoj Gori, ako zakonom nije drugačije određeno.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) radnim sporom smatra se individualni i kolektivni radni spor;
- 2) individualni radni spor je spor koji nastaje povodom ostvarivanja prava i obaveza iz rada i po osnovu rada koji su utvrđeni zakonom, kolektivnim ugovorom, aktom poslodavca i ugovorom o radu;
- 3) kolektivni radni spor je spor koji nastaje povodom povrede kolektivnih prava ili radi zaštite kolektivnih interesa;
- 4) pravni kolektivni radni spor je spor povodom primjene zakona, kolektivnog ugovora i akta poslodavca;
- 5) interesni kolektivni radni spor je spor povodom zaključivanja, izmjena i dopuna kolektivnog ugovora ili drugog sporazuma između subjekata kolektivnih prava, u skladu sa zakonom;

6) strane u individualnom radnom sporu, u smislu ovog zakona, su zaposleni i poslodavac kod kojeg je podnosilac predloga zaposlen (u daljem tekstu: strane u individualnom radnom sporu);

7) strane u kolektivnom radnom sporu su učesnici u zaključivanju, izmjena i dopuna kolektivnih ugovora i drugi subjekti kolektivnih prava (u daljem tekstu: strane u kolektivnom radnom sporu);

8) predstavnik zaposlenih u smislu ovog zakona je lice izabrano od strane zaposlenih kod poslodavca kod kojeg nije organizovana sindikalna organizacija, da ih zastupa u kolektivnom radnom sporu;

9) arbitar je lice koje vodi spor i odlučuje o predmetu individualnog spora, u skladu sa ovim zakonom;

10) miritelj je lice koje pruža pomoć stranama u kolektivnom sporu sa ciljem da zaključe sporazum o rješenju spora.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 4

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

II. OSNOVNA NAČELA

Nepristrasnost i nezavisnost

Član 5

Miritelj, odnosno arbitar u postupku rješavanja radnog spora je dužan da postupa nezavisno i nepristrasno, u cilju postizanja mirnog rješavanja radnog spora.

Ravnopravnost

Član 6

Strane u sporu su ravnopravne u postupku mirnog rješavanja radnog spora.

Arbitar, odnosno miritelj je dužan da svakoj strani omogući da iznese svoje stavove i dokaze, kao i da se izjasni o radnjama i predlozima strane.

Jednakost

Član 7

Strane u sporu u postupku mirnog rješavanja radnog spora imaju jednaka prava.

Povjerljivost

Član 8

Učesnici u postupku mirnog rješavanja radnog spora, kao i lica koja obavljaju administrativne poslove za potrebe mirenja su dužni da čuvaju kao povjerljive sve informacije i podatke koje su saznali tokom postupka, ukoliko se strane u sporu nijesu drugačije sporazumjele.

Obaveza iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na podatke koji se odnose na prinudno izvršenje rješenja, odnosno ako postoji obaveza njihovog saopštavanja, u skladu sa zakonom.

Tajnost

Član 9

Na zahtjev strana u sporu, svaki podnesak, isprava ili drugi dokument koji je upotrijebljen u postupku mirnog rješavanja radnog spora se vraća stranama uz zadržavanje kopije.

Isključenje javnosti

Član 10

U postupku mirnog rješavanja radnih sporova javnost je isključena.

Hitnost

Član 11

Postupak mirnog rješavanja radnih sporova sprovede se bez odlaganja, u skladu sa ovim zakonom.

Dobrovoljnost

Član 12

Strane u kolektivnom i individualnom radnom sporu dobrovoljno odlučuju o predmetu spora, u skladu sa ovim zakonom.

III. AGENCIJA ZA MIRNO RJEŠAVANJE RADNIH SPOROVA

Status

Član 13

Poslove mirnog rješavanja individualnih i kolektivnih radnih sporova obavlja Agencija za mirno rješavanje radnih sporova (u daljem tekstu: Agencija).

Agencija je posebna organizacija sa svojstvom pravnog lica.

Osnivač Agencije je Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Statutom i drugim aktima uređuje se organizacija rada i druga pitanja od značaja za rad Agencije. Sjedište Agencije je u Podgorici.

Agencija može imati poslovne jedinice na teritoriji Crne Gore.

Djelokrug rada

Član 14

Agencija:

- 1) obavlja stručne i administrativne poslove koji se odnose na mirno rješavanje radnih sporova;
- 2) određuje miritelja, odnosno arbitra za postupanje u konkretnom sporu, u skladu sa ovim zakonom;
- 3) vodi Imenik arbitara i miritelja (u daljem tekstu: Imenik);
- 4) organizuje i sprovodi obuku za dobijanje licence za arbitra i miritelja;
- 5) organizuje i sprovodi stručno usavršavanje izabranih arbitara i miritelja;
- 6) odlučuje o izuzeću arbitara i miritelja, u skladu sa ovim zakonom;
- 7) stara se o poštovanju Etičkog kodeksa arbitara i miritelja (u daljem tekstu: Etički kodeks);
- 8) vodi evidencije o postupcima mirnog rješavanja radnih sporova;
- 9) vrši i druge poslove određene zakonom.

Primjena drugih propisa

Član 15

Na prava, obaveze i odgovornost zaposlenih u Agenciji primjenjuju se propisi o državnim službenicima i namještenicima.

Zaposleni u Agenciji imaju mjesečni dodatak na zaradu u iznosu do 30%.

Ovlašćenja iz zakona kojim se uređuju zarade državnih službenika i namještenika vrši direktor, u skladu sa raspoloživim budžetom.

Organi Agencije

Član 16

Organi Agencije su: Upravni odbor i direktor.

Upravni odbor

Član 17

Upravni odbor Agencije ima tri člana.

Upravni odbor iz stava 1 ovog člana, čine: jedan predstavnik Vlade, jedan predstavnik reprezentativne organizacije sindikata i jedan predstavnik reprezentativnog udruženja poslodavaca, koje imenuje Vlada na predlog socijalnih partnera.

Ako postoji više reprezentativnih organizacija sindikata i reprezentativnih udruženja poslodavaca predstavnike sporazumno određuju sindikalne organizacije, odnosno udruženja poslodavaca po sistemu rotacije.

Mandat članova Upravnog odbora

Član 18

Mandat članova Upravnog odbora traje četiri godine.

U slučaju da član Upravnog odbora podnese ostavku ili bude razriješen prije isteka mandata, novi član Upravnog odbora bira se na način i po postupku propisanim ovim zakonom.

Mandat novoizabranog člana Upravnog odbora iz stava 2 ovog člana, prestaje istekom mandata članova Upravnog odbora.

Nadležnost Upravnog odbora

Član 19

Upravni odbor Agencije:

- 1) donosi statut Agencije uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove rada (u daljem tekstu: Ministarstvo) i druge akte u skladu sa zakonom;
- 2) usvaja program usavršavanja za arbitre i miritelje;
- 3) usvaja predlog zahtjeva za obezbjeđenje budžetskih sredstava Agencije za narednu fiskalnu godinu;
- 4) usvaja godišnji izvještaj o radu Agencije;
- 5) usvaja predlog godišnjeg izvještaja o finansijskom poslovanju Agencije;
- 6) obrazuje radna tijela Agencije;
- 7) donosi odluku o visini naknade za rad i naknade troškova arbitara i miritelja;
- 8) usvaja plan javnih nabavki;
- 9) donosi odluku o broju potrebnih arbitara i miritelja;
- 10) donosi Etički kodeks za arbitre i miritelje;
- 11) odlučuje o drugim pitanjima u skladu sa zakonom, statutom i drugim aktima Agencije.

Prestanak mandata

Član 20

Članu Upravnog odbora prestaje mandat:

- ostavkom;
- razrješenjem;
- istekom roka na koji je imenovan;
- ako je osuđen na kaznu zatvora dužu od šest mjeseci.

Članu Upravnog odbora može prestati mandat razrješenjem i prije isteka roka na koji je imenovan u skladu sa aktom socijalnog partnera na čiji je predlog imenovan.

Direktor Agencije

Član 21

Direktora Agencije imenuje Vlada, na predlog ministra nadležnog za poslove rada, uz prethodno pribavljeno mišljenje Socijalnog savjeta Crne Gore.

Mandat direktora Agencije traje četiri godine i može biti ponovo biran.

Nadležnost direktora Agencije

Član 22

Direktor Agencije:

- 1) vodi i organizuje poslovanje Agencije i odgovoran je za zakonitost rada;
- 2) zastupa i predstavlja Agenciju;
- 3) predlaže akte koje usvaja Upravni odbor, izvršava odluke Upravnog odbora i preduzima mjere za njihovo sprovođenje;
- 4) daje inicijativu Upravnom odboru za donošenje i izmjenu zakona i drugih akata kojima se uređuje funkcionisanje i rad Agencije i vođenje postupaka iz njene nadležnosti;
- 5) predlaže donošenje odluke o broju potrebnih arbitara i miritelja;
- 6) predlaže odluku o visini naknade za rad arbitara i miritelja Upravnom odboru;
- 7) donosi odluku o visini naknade za rad članovima Upravnog odbora i Stručnog savjeta Agencije, u skladu sa zakonom;
- 8) odlučuje o ostvarivanju prava, obaveza i odgovornosti iz rada i po osnovu rada zaposlenih u Agenciji, u skladu sa zakonom;
- 9) ostvaruje saradnju sa nacionalnim i međunarodnim subjektima, radi ostvarivanja poslova iz svoje nadležnosti;
- 10) odlučuje o angažovanju domaćih ili stranih stručnjaka i obrazuje komisije za obavljanje pojedinih poslova iz nadležnosti Agencije;
- 11) zaključuje ugovore koji se odnose na investicije u Agenciji do iznosa utvrđenog statutom;
- 12) vrši i druge poslove utvrđene zakonom, statutom i drugim aktima Agencije.

Prestanak mandata

Član 23

Direktoru Agencije prestaje mandat:

- ostavkom;
- istekom roka na koji je imenovan;
- ako je osuđen na kaznu zatvora dužu od šest mjeseci.

Stručni savjet

Član 24

Stručni savjet Agencije (u daljem tekstu: Savjet) je stalno radno tijelo koje imenuje Upravni odbor.

Savjet iz stava 1 ovog člana je savjetodavno tijelo koje proučava, analizira i zauzima načelne pravne stavove za obavljanje stručnih poslova i ostvarivanja jedinstvene prakse u rješavanju predloga za mirno rješavanje radnih sporova.

Savjet ima tri člana, kojeg čine: jedan predstavnik Vlade, jedan predstavnik reprezentativne organizacije sindikata i jedan predstavnik reprezentativnog udruženja poslodavaca.

Ako postoji više reprezentativnih organizacija sindikata i reprezentativnih udruženja poslodavaca predstavnike sporazumno određuju sindikalne organizacije, odnosno udruženja poslodavaca po sistemu rotacije.

Članovi Savjeta biraju se na period od pet godina i mogu biti birani najviše dva puta.

Bliži uslovi za izbor članova Savjeta, sastav, način rada i prestanak mandata članova Savjeta, propisuje se aktom Ministarstva.

Sukob interesa

Član 25

Arbitar, odnosno miritelj ne može da bude član Upravnog odbora i Stručnog savjeta Agencije.

IV. ARBITRI I MIRITELJI

Uslovi za izbor

Član 26

Za arbitra i miritelja može biti izabrano lice koje ispunjava opšte uslove propisane zakonom i sljedeće posebne uslove da:

- 1) je državljanin Crne Gore;
- 2) ima završen pravni fakultet u obimu od najmanje 240 ECTS kredita
- 3) ima najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima iz oblasti radnog zakonodavstva;

- 4) nije osuđivan za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poziva arbitra odnosno miritelja;
- 5) mu nije izrečena mjera bezbjednosti zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti;
- 6) posjeduje licencu, u skladu sa ovim zakonom.

1. Izdavanja licence

Program obuke

Član 27

Program obuke za izdavanje licence za arbitra i miritelja i kriterijume za vrednovanje propisuje Ministarstvo.

Licenca

Član 28

Licencu za rad arbitara i miritelja (u daljem tekstu: licenca) izdaje Ministarstvo.

Pravo na dobijanje licence ima lice koje ispunjava uslove iz člana 26 stav 1 tač. 1 do 5 ovog zakona i koje je uspješno završilo obuku iz člana 27 ovog zakona.

Licenca se izdaje na vrijeme od pet godina.

Obrazac licence propisuje Ministarstvo.

Postupak izdavanja licence

Član 29

Zahtjev za izdavanje licence sa dokazima o ispunjavanju uslova kandidat podnosi Agenciji.

Ako kandidat ispunjava uslove Agencija podnosi obrazložen predlog za izdavanje licence Ministarstvu.

Ministarstvo izdaje licencu u roku od 15 dana od dana prijema predloga.

Ukoliko kandidat ne ispunjava uslove za dobijanje licence, Agencija o tome obavještava Ministarstvo, koje donosi odluku u roku od osam dana od dana prijema obavještenja.

Protiv odluke iz stava 4 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Obnavljanje licence

Član 30

Zahtjev za obnavljanje licence arbitra, odnosno miritelja podnosi Agenciji najkasnije tri mjeseca prije isteka roka važenja licence.

Prilikom odlučivanja o zahtjevu za obnavljanje licence, posebno će se cijeniti:

- broj završenih obuka u toku jedne kalendarske godine;
- poštovanje Etičkog kodeksa i obaveza propisanih ovim zakonom.

2. Postupak izbora arbitara i miritelja

Prijavljivanje

Član 31

Poziv za izbor arbitra, odnosno miritelja objavljuje Agencija u jednom od štampanih medija u Crnoj Gori.

Poziv iz stava 1 ovog člana ne može biti kraći od 15 dana.

Izbor

Član 32

Postupak za izbor i razrješenje arbitra, odnosno miritelja vodi Komisija za izbor i razrješenje arbitara i miritelja (u daljem tekstu: Komisija) koju obrazuje Ministarstvo, na period od pet godina.

Administrativne poslove za potrebe Komisije obavlja sekretar Komisije.

Odluku o izboru arbitra, odnosno miritelja donosi ministar nadležan za poslove rada (u daljem tekstu: Ministar), na predlog Komisije, u roku od 15 dana od dana dostavljanja predloga.

Način rada i odlučivanja Komisije uređuje se Poslovníkom o radu Komisije.

Članovi Komisije imaju pravo na naknadu za rad u skladu sa zakonom.

Trajanje mandata

Član 33

Arbitar, odnosno miritelj se bira na period od četiri godine i može biti ponovo biran.

Imenik

Član 34

Direktor Agencije na osnovu odluke iz člana 32 stav 3 ovog zakona vrši upis u Imenik, u roku od tri dana od dana dostavljanja odluke o izboru.

Svojstvo arbitra, odnosno miritelja stiče se danom upisa u Imenik.

Sadržaj Imenika

Član 35

Imenik sadrži sljedeće podatke:

- 1) ime i prezime arbitra, odnosno miritelja;
- 2) adresu;
- 3) vrstu školske spreme;
- 4) naziv i sjedište poslodavca, ako je u radnom odnosu;
- 5) naziv radnog mjesta, ako je u radnom odnosu;
- 6) broj i datum odluke o izboru;
- 7) broj i datum rješenja o upisu u Imenik,
- 8) broj i datum rješenja o brisanju iz Imenika.

Arbitar i miritelj dužni su da prijave promjenu podataka iz stava 1 tač. 2, 4 i 5 ovog člana u roku od tri dana od dana nastanka promjene.

Imenik se vodi po azbučnom redu početnih slova prezimena arbitara, odnosno miritelja.

Prestanak svojstva arbitra i miritelja

Član 36

Svojstvo arbitra i miritelja prestaje brisajem iz Imenika.

Arbitar, odnosno miritelj brišu se iz imenika:

- ako se naknadno utvrdi da nijesu bili ispunjeni ili su prestali da postoje uslovi iz člana 26 ovog zakona;
- ako odbije da se stručno usavršava, u skladu sa ovim zakonom;
- ako se neuredno odaziva na poziv Agencije u vezi sa preuzimanjem predmeta i tokom postupka;
- ako se utvrdi da obavlja poslove suprotno zakonu;
- ako neopravdano odugovlači postupak mirnog rješavanja radnog spora;
- ako ne obavijesti direktora Agencije o razlozima za izuzeće, u skladu sa članom 39 stav 2 ovog zakona
- po isteku roka na koji je izabran, ako ne bude ponovo izabran;
- na lični zahtjev;
- usljed gubitka poslovne sposobnosti i
- usljed smrti.

Postupak brisanja iz Imenika

Član 37

Zahtjev za brisanje iz Imenika mogu podnijeti direktor Agencije strane u sporu ili drugo zainteresovano lice u roku od 15 dana od dana nastanka, odnosno saznanja za okolnosti iz člana 36 stav 1, al. 1 do 7 ovog zakona.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se Komisiji iz člana 32 stav 1 ovog zakona i mora biti obrazložen.

Rješenje o brisanju iz Imenika donosi Ministar na osnovu predloga Komisije iz stava 1 ovog člana, u roku od 15 dana od dana dostavljanja predloga.

Rješenje o brisanju iz Imenika donosi direktor Agencije u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke iz stava 3 ovog člana.

U slučajevima nastanka okolnosti iz člana 36 stav 2 al. 8, 9 i 10, direktor Agencije donosi rješenje o brisanju arbitra i miritelja iz Imenika u roku od 15 dana od dana saznanja za nastale okolnosti, o čemu obavještava Ministarstvo.

Protiv rješenja iz st. 3 i 4 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Objavljivanje rješenja

Član 38

Agencija rješenje o upisu i brisanju iz Imenika objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

3. Izuzeće, dužnosti i prava arbitra i miritelja

Izuzeće arbitra, odnosno miritelja

Član 39

Strana u sporu može direktoru Agencije da podnese zahtjev za izuzeće arbitra, odnosno, miritelja ako:

- 1) zastupa, odnosno ako je zastupao jednu od strana u sporu u poslednjih pet godina;
- 2) je srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kog stepena, a u pobočnoj liniji do četvrtog stepena srodstva neke od strana u sporu, odnosno ako je supružnik ili srodnik po tazbini do drugog stepena srodstva neke od strana u sporu;
- 3) je u radnom odnosu sa nekom od strana u sporu ili je takav odnos postojao u posljednjih pet godina;
- 4) je član organa upravljanja ili ima vlasnički udio kod poslodavca koji je strana u sporu;
- 5) ako je povezan sa stranama u sporu koji bi na bilo koji način mogao da utiče na njegovu nepristrasnost.

Arbitar, odnosno miritelj, po službenoj dužnosti, vodi računa o razlozima za izuzeće u toku postupka i dužan je da o njima obavijesti direktora Agencije.

Direktor Agencije odlučuje o izuzeću arbitra, odnosno miritelja, po obavještenju arbitra odnosno miritelja ili na zahtjev strane u sporu, u roku od tri dana od dana saznanja za postojanje razloga za izuzeće.

U slučaju izuzeća, postupak mirnog rješavanja radnog spora nastavlja se izborom novog arbitra, odnosno miritelja u skladu sa ovim zakonom.

Protiv rješenja direktora o izuzeću arbitra i miritelja, nije dozvoljena žalba.

Dužnosti arbitra, odnosno miritelja

Član 40

Arbitar, odnosno miritelj je dužan da postupak mirenja vodi objektivno, savjesno i bez odugovlačenja, vodeći računa o interesima svake strane u sporu.

Arbitar, odnosno miritelj je dužan da upozna strane u sporu sa: pravilima postupka; ulogom arbitra, odnosno miritelja; troškovima postupka i drugim pitanjima koja su od značaja za rješavanje konkretnog radnog spora.

Arbitar, odnosno miritelj je dužan da se stručno usavršava.

Arbitar, odnosno miritelj je dužan da obavještava Agenciju o toku i okončanju postupka mirnog rješavanja radnog spora.

Arbitar, odnosno miritelj je dužan da trajno čuva podatke do kojih je došao u toku postupka, kao poslovnu tajnu.

Arbitar, odnosno miritelj obaveze i ovlašćenja koje ima u toku postupka ne može prenijeti na drugo lice.

Arbitar, odnosno miritelj povjerljivu informaciju koju je saznao ili mu je strana u sporu dostavila u vezi sa predmetom spora, ne smije saopštiti drugoj strani u sporu.

Prava arbitra, odnosno miritelja

Član 41

Arbitar, odnosno miritelj ima pravo na naknadu za rad u skladu sa odlukom Upravnog odbora i naknadu troškova, u skladu sa aktom Agencije.

V. POSTUPAK MIRNOG RJEŠAVANJA RADNOG SPORA

1. Zajedničke odredbe

Pokretanje postupka

Član 42

Postupak mirnog rješavanja radnog spora pokreće se podnošenjem predloga Agenciji.

Strane u sporu predlog iz stava 1 ovog člana mogu da podnesu zajednički ili pojedinačno.

Predlog sadrži naročito:

- 1) ime, prezime i adresu, odnosno naziv i sjedište strana u sporu;
- 2) vrstu i predmet spora;
- 3) učesnike u sporu;
- 4) mjesto i datum podnošenja predloga;

Uz predlog, strane u sporu dostavljaju dokumentaciju u vezi sa predmetom spora, kao i imena svjedoka, ako ih imaju.

Ispitivanje predloga

Član 43

Agencija po prijemu predloga utvrđuje njegovu dopuštenost i blagovremenost, u skladu sa zakonom.

Nedopušten ili neblagovremen predlog Agencija odbija rješenjem.

Na rješenje iz stava 2 ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu, u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja.

Dostavljanje predloga i dokumentacije

Član 44

Agencija dostavlja predlog i dokumentaciju u vezi sa predmetom spora arbitru, odnosno miritelju koji je određen za konkretan spor.

Zastupanje strana u sporu

Član 45

Strane u postupku mirnog rješavanja radnih sporova mogu zastupati ovlašćeni predstavnici, odnosno punomoćnici strana u sporu.

Troškovi postupka

Član 46

Svaka strana snosi svoje troškove u postupku, osim troškova arbitra, odnosno miritelja.

Troškove angažovanja vještaka ili drugog stručnog lica, snosi strana koja ga je predložila, ako se strane u sporu drugačije ne sporazumiju.

Odnos mirenja sa sudskim postupkom

Član 47

Zaposleni koji smatra da mu je povrijeđeno pravo iz rada i po osnovu rada, prije pokretanja postupka pred nadležnim sudom, dužan ja da podnese predlog za mirno rješavanje radnog spora pred Agencijom, u skladu sa zakonom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, u sporovima povodom prestanka radnog odnosa zaposleni može pokrenuti postupak pred Agencijom ili pred nadležnim sudom, u skladu sa zakonom.

Dok traje postupak pred Agencijom, rokovi za pokretanje postupka pred nadležnim sudom ne teku.

Ako je zakonom određen rok za podnošenje tužbe, taj rok ne teče dok postupak mirenja traje, a nastaviće da teče prvog dana od dana uručenja rješenja Agencije ili akta arbitra, odnosno miritelja.

Donošenje podzakonskog akta

Član 48

Način međusobne komunikacije učesnika u mirnom rješavanju spora i vođenja postupka propisuje Ministarstvo.

VI. KOLEKTIVNI SPOR

1. Zajedničke odredbe

Komunikacija

Član 49

Ako je predlog za mirno rješavanje kolektivnog radnog spora podnijela jedna od strana u sporu, Agencija dostavlja predlog i dokumentaciju drugoj strani u sporu.

Druga strana u sporu dužna je da se u roku od osam dana od dana prijema predloga izjasni o predlogu.

Ako druga strana u sporu ne prihvati predlog ili ne dostavi pisani odgovor u roku iz stava 2 ovog člana, Agencija će obustaviti postupak rješenjem.

Na rješenje iz stava 3 ovog člana nije dozvoljena žalba.

Određivanje miritelja

Član 50

U slučaju kada su strane u sporu podnijele zajednički predlog, miritelja iz Imenika određuju sporazumno.

Ako se prihvati pojedinačan predlog za mirno rješavanje spora, miritelja iz Imenika sporazumno određuju strane u sporu, u roku od tri dana od dana prihvatanja pojedinačnog predloga.

Ako strane u sporu u roku iz stava 2 ovog člana sporazumno ne odrede miritelja, određuje ga direktor Agencije.

2. Postupak mirenja u pravnim sporovima

Rasprava

Član 51

Miritelj otvara i vodi raspravu.

Predstavnici strana u sporu na raspravi iznose svoje stavove i predloge.

Miritelj ima pravo da odvojeno, van rasprave, prikuplja informacije i druge podatke od predstavnika strana u sporu.

Po okončanju postupka miritelj zaključuje raspravu i donosi preporuku o rješavanju spora (u daljem tekstu: preporuka).

Preporuka

Član 52

Preporuka se daje u pisanom obliku, sa obrazloženjem.

Preporuku iz stava 1 ovog člana miritelj je dužan donijeti u roku od 45 dana od dana preuzimanja predloga.

Preporuka miritelja ne obavezuje strane u sporu.

Strana u sporu koja ne prihvati preporuku miritelja, dužna je da u roku od osam dana od dana dostavljanja preporuke, navede razloge za neprihvatanje preporuke.

Na predlog miritelja, Agencija može da objavi preporuku i razloge za neprihvatanje preporuke u medijima.

Sporazum u pravnim sporovima

Član 53

Ako strane u sporu prihvate preporuku, zaključuju sporazum o rješenju spora u roku od pet dana od dana prihvatanja preporuke.

Sporazum iz stava 1 ovog člana ima snagu sudskog poravnanja.

Sporazum iz stava 1 ovog člana ne može da bude suprotan pozitivnim propisima ili na štetu javnog interesa.

3. Postupak mirenja u interesnim sporovima

Organ nadležan za mirenje Odbor za mirenje

Član 54

Postupak mirenja u interesnim kolektivnom radnom sporu vodi se pred Odborom za mirenje (u daljem tekstu: Odbor).

Odbor se sastoji od tri miritelja, od kojih po jednog predlažu strane u sporu, a trećeg miritelja koji predsjedava Odborom određuje direktor Agencije.

Izuzetno od stava 2 ovog člana broj miritelja može biti veći u zavisnosti od broja potpisnika predmetnog kolektivnog ugovora.

Strane u sporu su dužne da predlože miritelje iz stava 2 ovog člana, u roku od pet dana od dana davanja saglasnosti za vođenje postupka, pred Agencijom.

Odbor je dužan da interesni kolektivni radni spor okonča u roku od 45 dana od dana konstituisanja.

Sporazum u interesnim sporovima

Član 55

Ako se po okončanju postupka rješavanja interesnog kolektivnog radnog spora, članovi Odbora saglase o rješenju spora, zaključuju sporazum.

Sporazum iz stava 1 ovog člana postaje sastavni dio kolektivnog ugovora ili drugog opšteg akta koji je bio predmet spora.

VII. INDIVIDUALNI SPOR

Pokretanje postupka u sporovima povodom povrede prava

Član 56

U sporovima povodom povrede prava iz rada i po osnovu rada postupak pred Agencijom se pokreće podnošenjem predloga od strane zaposlenog.

Pokretanje postupka povodom prestanka radnog odnosa

Član 57

Sporovi povodom prestanka radnog odnosa mogu da se riješe pred arbitrom.

Ako je predlog podnijela jedna od strana u sporu, Agencija dostavlja predlog i dokumentaciju drugoj strani u sporu i poziva je da se u roku od osam dana od dana prijema predloga izjasni da li prihvata mirno rješavanje radnog spora.

Ako druga strana u sporu ne prihvati predlog ili se ne izjasni na isti u roku iz stava 2 ovog člana, Agencija će obustaviti postupak rješenjem.

Na rješenje iz stava 3 ovog člana nije dozvoljena žalba.

Odnos mirenja i sudskog postupka povodom prestanka radnog odnosa

Član 58

Ako je sudski postupak povodom prestanka radnog odnosa u toku, strane u sporu se mogu sporazumjeti da pokrenu postupak mirenja pred arbitrom u bilo kojoj fazi postupka i o tome obavještavaju nadležni sud.

Sud je dužan da povodom radnog spora iz stava 1 ovog člana, uputi stranke na mogućnost mirnog rješavanja radnog spora prije zakazivanja pripremnog ročišta ili prvog ročišta za glavnu raspravu u sporovima u kojima je tužena Država Crna Gora, javna ustanova, služba, preduzeće, odnosno privredno društvo čiji je osnivač država ili jedinica lokalne samouprave.

Sud neće da uputi stranke na mirno rješavanje radnog spora u slučaju kada stranke dostave dokaz da su pokušale da spor riješe na miran način pred Agencijom, prije pokretanja sudskog postupka.

Strane u sporu su dužne da obavijeste sud o donošenju rješenja ako je postupak pred sudom prekinut.

Određivanje arbitra

Član 59

Predmet se dodjeljuje arbitru po redosljedu iz Imenika.

Ako je arbitar kome je predmet bio dodijeljen po preuzimanju predmeta izuzet, njegov predmet dodjeljuje se arbitru koji je sljedeći po redosledu za dodjelu predmeta.

Arbitar koji zbog dužeg odsustvovanja ne može blagovremeno da rješava dodijeljeni predmet, njegov predmet dodjeljuje se arbitru koji je sljedeći po redosledu za dodjelu predmeta.

Arbitru zbog predviđenog dužeg odsustvovanja, može za određeno vrijeme da se obustavi dodjeljivanje predmeta.

O obustavljanju dodjeljivanja predmeta arbitru za određeno vrijeme odlučuje direktor Agencije na zahtjev arbitra iz stava 4 ovog člana.

Postupak pred arbitrom

Član 60

Arbitar zakazuje pripreмно ročište, odnosno glavnu raspravu sa stranama u sporu u roku od osam dana od dana prijema predloga i dokumentacije o predmetu spora i da o tome obavijesti strane u sporu.

Prije održavanja glavne rasprave, arbitar je dužan da održi odvojena ročišta sa stranama u sporu, osim u slučaju podnošenja zajedničkog predloga.

Ukoliko strana u sporu nije u mogućnosti da se odazove pozivu iz stava 1 ovog člana, dužna je da se u pisanoj formi izjasni o predmetu spora i odgovori na navode druge strane u sporu, u roku od pet dana od dana dostavljanja poziva.

Ako jedna od strana u sporu neopravdano izostane sa rasprave ili ne dostavi pisanu izjavu, arbitar može da održi raspravu u njenom odsustvu, uzimajući u obzir dokumentaciju koju je ta strana dostavila.

Glavna rasprava

Član 61

Rasprava se održava u prisustvu strana u sporu i arbitra.

Arbitar otvara raspravu i utvrđuje da li sva pozvana lica prisustvuju raspravi.

Ako jedna od strana u sporu neopravdano izostane sa rasprave, arbitar može da održi raspravu u njenom odsustvu.

Vođenje rasprave

Član 62

Arbitar vodi raspravu, uzima izjave od strana u sporu i drugih lica u postupku, izvodi dokaze i stara se da se u toku rasprave iznesu sve činjenice relevantne za odlučivanje.

Strane u sporu imaju pravo da se pred arbitrom izjasne o predmetu spora i odgovore na navode druge strane u sporu.

Arbitar odlučuje o odlaganju rasprave, po službenoj dužnosti ili na zahtjev strane u sporu.

Angažovanje vještaka

Član 63

Arbitar može na predlog strana u sporu da angažuje sudskog vještaka.

Na izuzeće vještaka se shodno primjenjuju odredbe ovog zakona o izuzeću arbitra.

Završne riječi i zaključivanje rasprave

Član 64

Strane u sporu imaju pravo na davanje završne riječi na raspravi.

Arbitar zaključuje glavnu raspravu u roku od 30 dana od dana preuzimanja predloga.

Donošenje rješenja o predmetu spora

Član 65

Arbitar je dužan da rješenje o predmetu spora donese u roku od 15 dana od dana zaključenja glavne rasprave.

Rješenjem iz stava 1 ovog člana arbitar odlučuje o predmetu spora ili obustavlja postupak.

Rješenje kojim se odlučuje o predmetu spora

Član 66

Arbitar donosi rješenje kojim odlučuje o predmetu spora u sljedećim slučajevima:

- kada strane u sporu postignu poravnanje o predmetu spora;
- kada strane u sporu daju izjavu da arbitar meritorno odluči o predmetu spora.

Izjava strana u sporu iz stava 1 alineja 2 ovog člana, mora biti data najkasnije do zaključenja glavne rasprave, u pisanoj formi i potpisana.

Rješenje iz stava 1 ovog člana je pravosnažno i izvršno danom dostavljanja stranama u sporu, a ako je u rješenju određeno da se radnja koja je predmet izvršenja može izvršiti u ostavljenom roku, rješenje postaje izvršno istekom tog roka.

Rješenje iz stava 1 al. 1 i 2 ovog člana ima snagu sudskog poravnanja.

Rješenje o obustavi postupka

Član 67

Arbitar donosi rješenje o obustavi postupka u sledećim slučajevima:

- ako strane u sporu nijesu postigle poravnanje o predmetu spora;
- ako arbitar u toku postupka, iz priloženih dokaza, utvrdi da strane u sporu žele da postignu sporazum koji je suprotan pozitivnim propisima ili je na štetu javnog interesa;
- ako se strane u sporu ne odazovu na poziv arbitra ili ne dostave pisano izjašnjenje u skladu sa članom 60 stav 3 ovog zakona;
- ako je povučen predlog za mirno rješavanje radnog spora.

U slučajevima iz stava 1 al. 1 i 2 ovog člana arbitar je dužan da u obrazloženju rješenja navede sprovedene dokaze i na njima zasnovano mišljenje, odnosno svoj stav o predmetnoj stvari.

Zaštita prava pred nadležnim sudom

Član 68

Mirno rješavanje radnog spora, pred Agencijom, je uslov za pokretanje sudskog postupka, ako zakonom nije drugačije određeno.

Strane u sporu u slučajevima iz člana 67 stav 1 al. 1, 2 i 3 ovog zakona mogu da se obrate nadležnom sudu za zaštitu svojih prava, u skladu sa zakonom.

Sud će po službenoj dužnosti da pazi da li je rješenje o obustavi postupka iz člana 69 stav 2 alineja 4 ovog zakona donijeto zbog povlačenja predloga o istom zahtjevu među istim stranama u sporu.

Povučeni predlog iz člana 67 stav 2 alineja 4 ovog člana smatra se kao da nije ni bio podnesen.

Poništaj rješenja arbitra

Član 69

Protiv rješenja arbitra može da se podnese tužba za poništaj.

Rješenje arbitra može da poništi sud, i to samo ako strana koja podnese tužbu dokaže:

- da je u sporu odlučivao arbitar koji se morao izuzeti;
- da strana koja je podnijela tužbu za poništaj rješenja nije bila uredno obaviještena o pokretanju postupka mirenja pred arbitrom ili joj je na nezakonit način bilo onemogućeno da raspravlja pred arbitrom;
- da se rješenje odnosi na spor oko kojeg strane nijesu postigle saglasnost;
- da je arbitar prilikom donošenja rješenja iz člana 66 pogrešno primijenio materijalno pravo.

VIII. EVIDENCIJA O POSTUPCIMA MIRNOG RJEŠAVANJA RADNIH SPOROVA

Član 70

Agencija vodi evidenciju o postupcima mirnog rješavanja radnih sporova.
Evidencija sadrži naročito:

- 1) ime, prezime i adresu, odnosno naziv i sjedište strana u sporu;

- 2) ime i prezime arbitra, odnosno miritelja;
- 3) predmet spora;
- 4) datum pokretanja postupka;
- 5) datum i način okončanja spora.

IX. FINANSIRANJE

Član 71

Sredstva za rad Agencije obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore i iz drugih izvora (donacije, pokloni i dr.).

X. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 72

Izbor arbitara i miritelja i njihov upis u Imenik izvršiće se u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 73

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 74

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 75

Agencija će objaviti prvi javni poziv za izbor arbitara, odnosno miritelja u skladu sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Arbitru, odnosno miritelju koji je izabran prije stupanja snagu ovog zakona, a ne prijavi se na poziv iz stava 1 ovog člana, odnosno koji se prijavi na poziv a ne bude izabran za arbitra, odnosno miritelja, u skladu sa ovim zakonom, prestaje svojstvo arbitra, odnosno miritelja i briše se iz Imenika.

Član 76

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova ("Službeni list CG", br.16/07, 53/11, 11/15, 42/15 i 55/16).

Član 77

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

O b r a z l o ž e n j e

I. Ustavni osnov

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona je odredba člana 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je određeno da se Zakonom u skladu sa Ustavom uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. Razlozi za donošenje zakona

U okviru reforme radnog zakonodavstva krajem 2007. godine, donijet je Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova („Službeni list CG“, broj 16/07), kojim je uređen način i postupak mirnog rješavanja radnih sporova (kolektivnih i individualnih), izbor, prava i obaveze miritelja i arbitara i druga pitanja od značaja za rješavanje ovih sporova.

Radi obavljanja stručnih poslova koji se odnose na mirno rješavanje radnih sporova, početkom 2010. godine, osnovana je Agencija za mirno rješavanje tih sporova, kao posebna organizacija, sa svojstvom pravnog lica. S toga su donošenjem navedenog zakona, kao i osnivanjem Agencije, koja je počela sa radom početkom 2010. godine, stvoreni normativni uslovi da se po prvi put u Crnoj Gori, putem socijalnog dijaloga ostvaruje vansudsko rješavanje radnih sporova i na taj način postiže efikasnost u njihovom rješavanju, imajući u vidu da su radni sporovi po svojoj prirodi hitni, a i znatno se rasterećuju sudovi kod kojih ovi postupci dugo traju.

Osnovni razlog za izmjenu i dopunu Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova iz 2015. godine, je što je Inoviranim Akcionim planom za implementaciju preporuka »Giljotine propisa« utvrđena obaveza izmjene Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova, usaglašavanje sa izmjenama Zakona o radu i Zakona o reprezentativnosti sindikata.

Potreba za donošenjem novog Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova proistekla je iz činjenice da je u postupku izrade novog Zakona o radu predviđena obaveza rješavanja radnih sporova pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova, izuzev u slučaju vođenja disciplinskog postupka, kao i otkaza ugovora o radu zaposlenom.

Navedeno u cilju jačanja Agencije za mirno rješavanje radnih sporova, kao institucije, a samim tim i jačanju socijalnog dijaloga u Crnoj Gori.

Novim Zakonom se želi postići efikasnost i ekonomičnost postupaka iz oblasti radnih odnosa, a sve radi ostvarivanja prava iz radnih odnosa na koja je zaposleni imao pravo a nije ostvario.

Novine u Nacrtu zakona o mirnom rješavanju radnih sporova:

- preciziraju se odredbe koje se odnose na pojam radnih sporova (kako individualnih tako i kolektivnih radnih sporova);
- unaprijeđene su odredbe koje se odnose na kolektivne radne sporove u smislu da su po svojoj pravnoj prirodi podjeljeni na interesne i pravne;
- unapređuju se odredbe koje se odnose na načela mirnog rješavanja radnih sporova;

- sistematizovane su i unaprijeđene odredbe koje se odnose na organe Agencije (Upravni odbor i direktor);
- predviđeno je formiranje Stručnog savjeta kao savjetodavno radno tijelo Agencije;
- revidirane su odredbe koje se odnose na uslove za izbor arbitra odnosno miritelja (kao poseban uslov propisano je da arbitar odnosno miritelj moraju imati licencu);
- na sistematičniji način su uređene odredbe koje se odnose na postupak individualnog i kolektivnog radnog spora, u smislu vođenja postupka, odustajanja strana u sporu od podnijetog predloga kao i odlučivanja o samom predmetu spora;
- kod zaštite prava zaposlenih iz radnih odnosa previđena je obaveza vođenja spora pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova, pa pred sudom;
- odredbe koje se odnose na odnos mirenja i sudkog postupka povodom prestanka radnog odnosa su definisane na način da je sud dužan da povodom radnog spora u kojima je tužena država Crna Gora, javna ustanova, služba, preduzeće, odnosno privredno društvo čiji je osnivač država ili jedinica lokalne samouprave, uputi na mogućnost mirnog rješavanje radnih spora.

III. Usaglašenost se evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim konvencijama

Usklađenost nacarta/predloga propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njenih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)

a) Odredbe SSPa s kojima se usklađuje propis:

Glava VI, Usklađivanje zakonodavstva, sprovođenje zakona i pravila o konkurenciji, član 72 i član 79, Radni uslovi i jednake mogućnosti

Glava VIII, Politike saradnje, član 101, Saradnja u oblasti društvene politike

Usklađenost nacarta/predloga propisa sa *Acquis Communautaire*rom

Usklađenost nacarta/predloga propisa sa primarnim izvorima prava Evropske unije:

UFEU, Dio treći, Politike i unutrašnje akcije Unije, Glava X, Socijalna politika, član 153 stav 1, tačka (i) i član 157.

Usklađenost sa ostalim izvorima prava

- Konvencija MOR- a, br. 158 o prestanku radnog odnosa na inicijativu poslodavca (član 8);
- Evropska Konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (član 39);
- Izmijenjena Evropska socijalna povelja (član 24 stav 2);
- Preporuka Komiteta ministara država članica, br. R (86) 12, koja se odnosi na mjere za sprečavanje i smanjenje prekovremenog rada sudova (Dio I stav 2 tačka a.).

IV. Objašnjenje osnovnih pravnih instituta zakonskih rješenja

Predmet Nacrta zakona je način i postupak mirnog rješavanja individualnih i kolektivnih radnih sporova, izbor, prava i obaveze arbitara i miritelja i druga pitanja od značaja za mirno rješavanje radnih sporova. Postupak mirnog rješavanja radnih sporova pokreće se i vodi u skladu sa ovim zakonom, ako za pojedini radni spor posebnim propisom nije drugačije određeno. (član 1)

Članom 2 Nacrta zakona propisana je primjena zakona, odnosno da se isti primjenjuje na zaposlene i poslodavce koji rade na teritoriji Crne Gore, kao i na zaposlene koji su upućeni na rad u inostranstvo od strane poslodavca sa sjedištem u Crnoj Gori, ako zakonom nije drugačije određeno.

Radi jednostavnije primjene zakona članom 3 propisano je šta pojedini izrazi u zakonu znače, odnosno šta se smatra radnim sporom, individualnim radnim sporom, kolektivnim radnim sporom, pravnim kolektivnim radnim sporom, interesnim kolektivnim radnim sporom, stranama u individualnom i kolektivnom radnom sporu, predstavnikom zaposlenih, arbitrom odnosno miriteljem.

Odredbom člana 4 Nacrta zakona propisana je rodna ravnopravnost jezika iz razloga što se propisi moraju pisati rodno osjetljivim jezikom, bilo korišćenjem rodno neutralne forme i riječi u muškom i ženskom rodu ili uvođenjem klauzule da se sve odredbe propisa podjednako odnose i na muškarce i na žene, na način da izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumjevaju iste izraze u ženskom rodu.

Odredbama čl. 5 do 12 propisana su osnovna načela mirnog rješavanja radnih sporova, na način da su miritelji odnosno arbitri dužni da u cilju postizanja mirnog rješavanja radnih sporova postupaju nezavisno i nepristrasno. Strane u sporu su ravnopravne u postupku mirnog rješavanja radnog spora, na način što je arbitar odnosno miritelj dužan da strana u sporu dozvoli da iznesu svoje stavove i dokaze, kao i da se izjasne o radnjama i predlozima strane. U postupku mirnog rješavanja radnog spora strane imaju jednaka prava. Postupak mirnog rješavanja radnih sporova je povjerljiv, na način što su strane u sporu, kao i lica koja obavljaju administrativne poslove za potrebe mirenja dužna da čuvaju sve podatke do kojih su došla u toku mirenja kao povjerljive informacije, ukoliko se strane nijesu drugačije sporazumjele. Međutim, navedena obaveza ne odnosi se na podatke vezane za prinudno izvršenja rješenja, odnosno ako postoji obaveza njihovog saopštavanja u skladu sa zakonom.

U postupku mirnog rješavanja je isključena javnost, postupak se sprovodi bez odlaganja, strane u sporu dobrovoljno odlučuju o predmetu spora. Takođe, postupak mirnog rješavanja radnog spora predstavlja uslov za pokretanje sudskog postupka, što znači da su strane u sporu dužne da se prvo obrate Agenciji za mirno rješavanje radnih sporova kako bi zaposleni prava koja nije ostvario mogao da ostvare, pa nakon toga ako ne uspiju se obrate nadležnom sudu.

Članom 13 Nacrta zakona propisan je status Agencije na način da poslove mirnog rješavanja individualnih i kolektivnih radnih sporova obavlja Agencija za mirno rješavanje radnih sproveda. Navedenim članom propisano je da je Agencija posebna organizacija sa svojstvom pravnog lica, kao i da je osnivač Agencije Vlada Crne Gore. Predviđeno je da je sjedište Agencije u Podgorici, te i da Agencija može imati poslovne jedinice na teritoriji Crne Gore.

Odredbom člana 14 Nacrta zakona propisan je djelokrug rada Agencije, kojim : obavlja stručne i administrativne poslove koji se odnose na mirno rješavanje radnih sporova; određuje miritelja,

odnosno arbitra za postupanje u konkretnom sporu, u skladu sa ovim zakonom; vodi Imenik arbitara i miritelja; organizuje i sprovodi obuku za dobijanje licence za arbitra i miritelja; organizuje i sprovodi stručno usavršavanje izabranih arbitara i miritelja; odlučuje o izuzeću arbitara i miritelja, u skladu sa ovim zakonom; stara se o poštovanju Etičkog kodeksa arbitara i miritelja; vodi evidencije o postupcima mirnog rješavanja radnih sporova; vrši i druge poslove određene zakonom.

Odredbom člana 15 propisano je da se na prava, obaveze i odgovornost zaposlenih u Agenciji primjenjuju propisi o državnim službenicima i namještenicima. Zaposleni u Agenciji imaju mjesečni dodatak na zaradu u iznosu do 30%. Ovlašćenja iz zakona kojim se uređuju zarade državnih službenika i namještenika vrši direktor, u skladu sa raspoloživim budžetom.

Odredbama čl. 16 do 23 propisano je da su organi Agencije upravni odbor i direktor. Navedenim članovima uređeno je koje su nadležnosti upravnog odbora i direktora, trajanje mandata upravnog odbora i direktora, kao i u kojim slučajevima prestaje mandat članovima upravnog odbora i direktoru Agencije.

Članom 24 propisano je formiranje Stručnog savjeta Agencije kao stalno savjetodavni radno tijelo koje imenuje Upravni odbor, radi efikasne i ujednačene prakse u rješavanju radnih sporova mirnim putem, koji ima tri člana i čine ga: jedan predstavnik Vlade, jedan predstavnik reprezentativne organizacije sindikata i jedan predstavnik reprezentativnog udruženja poslodavaca. Ako postoji više reprezentativnih organizacija sindikata i reprezentativnih udruženja poslodavaca predstavnike sporazumno određuju sindikalne organizacije, odnosno udruženja poslodavaca po sistemu rotacije. Ovo savjetodavno tijelo proučava, analizira i zauzima načelne pravne stavove za obavljanje stručnih poslova i ostvarivanja jedinstvene prakse u rješavanju predloga za mirno rješavanje radnih sporova. Članovi Savjeta biraju se na period od pet godina i mogu biti birani najviše dva puta.

Članom 25 propisano je ograničenje za arbitre i miritelje u smislu da isti ne mogu da budu članovi Upravnog odbora i članovi Stručnog savjeta, u suprotnom su u sukobu interesa.

Odredbom člana 26 propisani su uslovi za izbor arbitara i miritelja. Pored opštih uslova propisanih zakonom, arbitri i miritelji treba da ispunjavaju i posebne uslove, i to da: je državljanin Crne Gore; ima završen pravni fakultet u obimu od najmanje 240 ECTS kredita; ima najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima iz oblasti radnog zakonodavstva; nije osuđivan za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poziva arbitra odnosno miritelja; mu nije izrečena mjera bezbjednosti zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti i da posjeduje licencu, u skladu sa ovim zakonom.

Odredbama čl. 27 do 30 propisan je postupak izdavanja licence. Program obuke za izdavanje licence za arbitra i miritelja i kriterijume za vrednovanje propisuje Ministarstvo. Licencu za rad arbitara i miritelja izdaje Ministarstvo. Pravo na dobijanje licence ima lice koje ispunjava opšte i posebne uslove i koje je uspješno završilo obuku shodno odredbama ovog zakona. Obrazac licence propisuje Ministarstvo. Zahtjev za izdavanje licence sa dokazima o ispunjavanju uslova kandidat podnosi Agenciji. Ako kandidat ispunjava uslove Agencija podnosi obrazložen predlog za izdavanje licence Ministarstvu. Ministarstvo izdaje licencu u roku od 15 dana od dana prijema

predloga. Ukoliko kandidat ne ispunjava uslove za dobijanje licence, Agencija o tome obavještava Ministarstvo, koje donosi odluku u roku od osam dana od dana prijema obavještenja. Protiv odluke može se pokrenuti upravni spor. Arbitar odnosno miritelj podnosi zahtjev za obnavljanje licence Agenciji najkasnije tri mjeseca prije isteka roka važenja licence, a između ostalog posebno se cijeni broj završenih obuka u toku jedne kalendarske godine i poštovanje Etičkog kodeksa i obaveza propisanih ovim zakonom.

Članovima 31 do 38 propisan je postupak izbora arbitara i miritelja. Poziv za izbor arbitra, odnosno miritelja objavljuje Agencija u jednom od štampanih medija u Crnoj Gori, koji ne može biti kraći od 30 dana. Postupak za izbor i razrješenje arbitra, odnosno miritelja vodi Komisija za izbor i razrješenje arbitara i miritelja koju obrazuje Ministarstvo, na period od pet godina. Mandat Arbitra, odnosno miritelja traje četiri godine i nakon kojeg isteka može biti ponovo biran. Direktor Agencije vodi Imenik. Svojstvo arbitra odnosno miritelja stiče se danom upisa u Imenik. Arbitar odnosno miritelj briše se iz Imenika ako se naknadno utvrdi da nijesu bili ispunjeni ili su prestali da postoje uslovi na osnovu kojih je biran; ako odbije da se stručno usavršava, u skladu sa ovim zakonom; ako se neuredno odaziva na poziv Agencije u vezi sa preuzimanjem predmeta i tokom postupka; ako se utvrdi da obavlja poslove suprotno zakonu; ako neopravdano odugovlači postupak mirnog rješavanja radnog spora; ako ne obavijesti direktora Agencije o razlozima za izuzeće, u skladu sa ovim zakonom; ako ne bude ponovo izabran po isteku roka na koji je izabran; na lični zahtjev; usljed gubitka poslovne sposobnosti i usljed smrti.

Članom 39 propisano je u kojim slučajevima strana u sporu može direktoru Agencije da podnese zahtjev za izuzeće arbitra, odnosno, miritelja. Navedeno strana u sporu može da zahtjeva ako arbitar odnosno miritelj zastupa, odnosno ako je zastupao jednu od strana u sporu u posljednjih pet godina; ako je srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kog stepena, a u pobočnoj liniji do četvrtog stepena srodstva neke od strana u sporu, odnosno ako je supružnik ili srodnik po tazbini do drugog stepena srodstva neke od strana u sporu; ako je u radnom odnosu sa nekom od strana u sporu ili je takav odnos postojao u posljednjih pet godina; ako je član organa upravljanja ili ima vlasnički udio kod poslodavca koji je strana u sporu; ako je povezan sa stranama u sporu koji bi na bilo koji način mogao da utiče na njegovu nepristrasnost. Arbitar, odnosno miritelj je dužan da po službenoj dužnosti, vodi računa o razlozima za izuzeće u toku postupka i dužan je da o njima obavijesti direktora Agencije. Direktor Agencije odlučuje o izuzeću arbitra, odnosno miritelja, po obavještenju, arbitra odnosno miritelja ili na zahtjev strane u sporu, u roku od tri dana od dana saznanja za postojanje razloga za izuzeće. U slučaju izuzeća, postupak mirnog rješavanja radnog spora nastavlja se izborom novog arbitra, odnosno miritelja u skladu sa ovim zakonom.

Odredbom člana 40 propisane su dužnosti arbitra i miritelja. Arbitar, odnosno miritelj je dužan da postupak mirenja vodi objektivno, savjesno i bez odugovlačenja, vodeći računa o interesima svake strane u sporu, dužan je da upozna strane u sporu sa: pravilima postupka; ulogom arbitra, odnosno miritelja; troškovima postupka i drugim pitanjima koja su od značaja za rješavanje konkretnog radnog spora, dužan je da se stručno usavršava, dužan je da obavještava Agenciju o toku i okončanju postupka mirnog rješavanja radnog spora, dužan je da trajno čuva podatke do kojih je došao u toku postupka, kao poslovnu tajnu. Takođe, propisano je da arbitar, odnosno miritelj obaveze i ovlaštenja koje ima u toku postupka ne može prenijeti na drugo lice.

Članom 41 propisano je da arbitar, odnosno miritelj ima pravo na naknadu za rad u skladu sa odlukom Upravnog odbora i naknadu troškova, u skladu sa aktom Agencije.

Odredbama čl. 42 do 48 propisane su zajedničke odredbe koje se odnose na postupak mirnog rješavanja radnih sporova. Postupak mirnog rješavanja radnog spora pokreće se podnošenjem predloga Agenciji. Strane u sporu predlog mogu podnijeti zajednički ili pojedinačno. Predlog sadrži naročito: ime, prezime i adresu, odnosno naziv i sjedište strana u sporu; vrstu i predmet spora; učesnike u sporu; mjesto i datum podnošenja predloga. Uz predlog, strane u sporu dostavljaju dokumentaciju u vezi sa predmetom spora, kao i imena svjedoka, ako ih imaju. Agencija po prijemu predloga utvrđuje njegovu dopuštenost i blagovremenost, u skladu sa zakonom. Ukoliko je predlog nedopušten ili neblagovremen Agencija isti odbija rješenjem. Agencija dostavlja predlog i dokumentaciju u vezi sa predmetom spora arbitru, odnosno miritelju koji je određen za konkretan spor. Strane u postupku mirnog rješavanja radnih sporova mogu zastupati ovlašćeni predstavnici, odnosno punomoćnici. Pored navedenog propisano je ko snosi troškove postupka na način da svaka strana u sporu snosi svoje troškove u postupku, osim troškova arbitra, odnosno miritelja, kao i da troškove angažovanja vještaka ili drugog stručnog lica, snosi strana koja ga je predložila, ako se strane u sporu drugačije ne sporazumiju. Nadalje, predviđena je odredba koja reguliše odnos mirenja sa sudskim postupkom, koja predviđa da zaposleni koji smatra da mu je povrijeđeno pravo iz rada i po osnovu rada, prije pokretanja postupka pred nadležnim sudom, podnosi predlog za mirno rješavanje radnog spora pred Agencijom, u skladu sa zakonom. Propisan je izuzetak u smislu da, u sporovima povodom prestanka radnog odnosa zaposleni može pokrenuti postupak pred Agencijom ili pred nadležnim sudom, u skladu sa zakonom. Dok traje postupak pred Agencijom, rokovi za pokretanje postupka pred nadležnim sudom ne teku. Ako je zakonom određen rok za podnošenje tužbe, taj rok ne teče dok postupak mirenja traje, a nastaviće da teče prvog dana od dana uručenja rješenja Agencije ili akta arbitra, odnosno miritelja. Ministarstvo će donijeti podzakonski akt kojim će se urediti bliže urediti način međusobne komunikacije učesnika u sporu.

Članom 49 propisano je da u slučaju kolektivnog spora, ukoliko je predlog za mirno rješavanje interesnog kolektivnog radnog spora podnijela jedna od strana u sporu, Agencija dostavlja prijedlog i dokumentaciju drugoj strani u sporu. Druga strana u sporu dužna je da se u roku od osam dana od dana prijema predloga izjasni o prijedlogu. Ako druga strana u sporu ne prihvati predlog ili ne dostavi pisani odgovor u roku od osam dana od dana prijema predloga, Agencija obustavlja postupak rješenjem. Na navedeno rješenje žalba nije dozvoljena.

Odredbom člana 50 propisan je način određivanja miritelja. U slučaju kada su strane u sporu podnijele zajednički predlog, miritelja iz Imenika određuju sporazumno. Ako se prihvati pojedinačan predlog za mirno rješavanje spora, miritelja iz Imenika sporazumno određuju strane u sporu, u roku od tri dana od dana prihvatanja pojedinačnog predloga. Ako strane u sporu u roku iz stava 2 ovog člana sporazumno ne odrede miritelja, određuje ga direktor Agencije.

Odredbama čl. 51 do 53 propisan je postupak mirenja u pravnim sporovima. Miritelj otvara i vodi raspravu. Predstavnici strana u sporu na raspravi iznose svoje stavove i predloge. Miritelj ima pravo da odvojeno, van rasprave, prikuplja informacije i druge podatke od predstavnika strana u sporu. Po okončanju postupka miritelj zaključuje raspravu i donosi preporuku o

rješavanju spora. Preporuka se daje u pisanom obliku, sa obrazloženjem. Navedenu preporuku miritelj je dužan donijeti u roku od 45 dana od dana preuzimanja predloga. Preporuka miritelja ne obavezuje strane u sporu. Strana u sporu koja ne prihvati preporuku miritelja, dužna je da u roku od osam dana od dana dostavljanja preporuke, navede razloge za neprihvatanje preporuke. Propisano je da na predlog miritelja, Agencija može da objavi preporuku i razloge za neprihvatanje preporuke u medijima. Ako strane u sporu prihvate preporuku, zaključuju sporazum o rješavanju spora u roku od pet dana od dana prihvatanja preporuke, koji ima snagu sudskog poravnjanja i koji ne može da bude suprotan pozitivnim propisima ili na štetu javnog interesa.

Članom 54 i 55 Nacrta zakona propisano je da se postupak mirenja u interesnim kolektivnom radnom sporu vodi pred Odborom za mirenje. Odbor je dužan da interesni kolektivni radni spor okonča u roku od 45 dana od dana konstituisanja. Ako se po okončanju postupka rješavanja interesnog kolektivnog radnog spora, članovi Odbora saglase o rješavanju spora, zaključuju sporazum, koji postaje sastavni dio kolektivnog ugovora ili drugog opšteg akta koji je bio predmet spora. Odbor čine tri miritelja, od kojih po jednog predlažu strane u sporu, a trećeg miritelja koji predsjedava Odborom određuje direktor Agencije. Broj miritelja može biti i veći u zavisnosti od broja potpisnika predmetnog kolektivnog ugovora. Strane u sporu predlažu miritelje, u roku od pet dana od dana davanja saglasnosti za vođenje postupka, pred Agencijom.

Članom 56 propisano je pokretanje postupka u sporovima povodom povrede prava na način da se isti pokreće podnošenjem predloga od strane zaposlenog.

Odredbom člana 57 propisano je pokretanje postupka povodom prestanka radnog odnosa na način da se sporovi povodom prestanka radnog odnosa mogu rješavati pred arbitrom. Ako je predlog podnijela jedna od strana u sporu, Agencija dostavlja predlog i dokumentaciju drugoj strani u sporu i poziva je da se u roku od osam dana od dana prijema predloga izjasni da li prihvata mirno rješavanje radnog spora. Ako druga strana u sporu ne prihvati predlog ili se ne izjasni na isti u predviđenom roku, Agencija će obustaviti postupak rješavanjem, na koje nije dozvoljena žalba.

Ako je sudski postupak povodom prestanka radnog odnosa u toku, strane u sporu se mogu sporazumjeti da pokrenu postupak mirenja pred arbitrom u bilo kojoj fazi postupka i o tome obavještavaju nadležni sud. Sud je dužan da povodom radnog spora iz stava 1 ovog člana, uputi stranke na mogućnost mirnog rješavanja radnog spora prije zakazivanja pripremnog ročišta ili prvog ročišta za glavnu raspravu u sporovima u kojima je tužena Država Crna Gora, javna ustanova, služba, preduzeće, odnosno privredno društvo čiji je osnivač država ili jedinica lokalne samouprave. Sud neće uputiti stranke na mirno rješavanje radnog spora u slučaju kada stranke dostave dokaz da su pokušale da spor riješe na miran način pred Agencijom, prije pokretanja sudskog postupka. Strane u sporu su dužne da obavijeste sud o donošenju rješenja ako je postupak pred sudom prekinut. (član 58)

Odredbama člana 59 i 60 propisano je određivanje arbitra i postupak pred istim. Predmet se dodjeljuje arbitru po redosljedu iz Imenika. Ako je arbitar kome je predmet bio dodijeljen po preuzimanju predmeta izuzet, njegov predmet dodjeljuje se arbitru koji je sljedeći po redosljedu za dodjelu predmeta. Arbitar koji zbog dužeg odsustvovanja ne može blagovremeno da rješava

dodijeljeni predmet, njegov predmet dodjeljuje se arbitru koji je sljedeći po redosledu za dodjelu predmeta. Arbitru zbog predviđenog dužeg odsustvovanja, može se za određeno vrijeme obustaviti dodjeljivanje predmeta. O obustavljanju dodjeljivanja predmeta arbitru za određeno vrijeme odlučuje direktor Agencije na zahtjev arbitra. Arbitar zakazuje pripremno ročište, odnosno glavnu raspravu sa stranama u sporu u roku od osam dana od dana prijema predloga i dokumentacije o predmetu spora i da o tome obavijesti strane u sporu. Prije održavanja glavne rasprave, arbitar je dužan da održi odvojena ročišta sa stranama u sporu, osim u slučaju podnošenja zajedničkog predloga.

Glavna rasprava uređena je članom 61 Nacrta zakona. Glavna rasprava je propisana na način da se ista održava u prisustvu strana u sporu i arbitra. Arbitar otvara raspravu i utvrđuje da li sva pozvana lica prisustvuju raspravi. Ako jedna od strana u sporu neopravdano izostane sa rasprave, arbitar može da održi raspravu u njenom odsustvu. U sporovima povodom prestanka radnog odnosa, svaka strana u sporu može da povuče predlog za pokretanje postupka pred arbitrom najkasnije do dana otvaranja glavne rasprave.

Odredbom člana 62 propisano je da arbitar vodi raspravu, uzima izjave od strana u sporu i drugih lica u postupku, izvodi dokaze i stara se da se u toku rasprave iznesu sve činjenice relevantne za odlučivanje. Strane u sporu imaju pravo da se pred arbitrom izjasne o predmetu spora i odgovore na navode druge strane u sporu. Arbitar odlučuje o odlaganju rasprave, po službenoj dužnosti ili na zahtjev strane u sporu.

Strane u sporu imaju pravo da traže angažovanje sudskog vještaka, shodno članu 63 ovog zakona.

Strane u sporu imaju pravo na davanje završne riječi na raspravi, dok je arbitar obavezan da zaključi glavnu raspravu u roku od 30 dana od dana preuzimanja predloga. (član 64)

Donošenje rješenja o predmetu spora propisano je članom 65 ovog Nacrta, kojim je određeno da rješenje o predmetu spora arbitar donosi u roku od 15 dana od dana zaključenja glavne rasprave, kao i da ovim rješenjem arbitar odlučuje o predmetu spora ili obustavlja postupak.

Članom 66 Nacrta zakona predviđeni su slučajevi u kojima se odlučuje o predmetu spora. Rješenje kojim se odlučuje o predmetu spora donosi se kada strane u sporu postignu poravnanje o predmetu spora, kao i u slučaju kada strane u sporu daju izjavu da arbitar meritorno odluči o predmetu spora.

Rješenje kojim se odlučuje o predmetu spora postaje pravosnažno i izvršno danom dostavljanja stranama u sporu, osim u slučaju kada je u rješenju određeno da se radnja koja je predmet izvršenja može izvršiti u ostavljenom roku. U tom slučaju, rješenje postaje izvršno istekom tog roka. Kada strane u sporu daju izjavu da arbitar meritorno odluči o predmetu spora, navedenu izjavu su obavezne da daju najkasnije do zaključenja glavne rasprave. Rješenje kojim se odlučuje o predmetu spora ima snagu sudskog poravnanja.

Odredbom člana 67 propisani su slučajevi u kojima će arbitar donijeti rješenje o obustavi postupka. Ovakvo rješenje arbitar će donijeti ako strane u sporu nijesu postigle poravnanje o predmetu spora, ako arbitar u toku postupka, iz priloženih dokaza, utvrdi da strane u sporu žele

da postignu sporazum koji je suprotan pozitivnim propisima ili je na štetu javnog interesa, ako se strane u sporu ne odazovu na poziv arbitra za učešće na raspravi i ako je povučen predlog za mirno rješavanje radnog spora. U slučaju kada arbitar donosi rješenje o obustavi postupka, obavezan je da u istom obrazloži i navede sprovedene dokaze i na njima zasnovano mišljenje, odnosno svoj stav o predmetnoj stvari.

Mirno rješavanje radnog spora, pred Agencijom, je uslov za pokretanje sudskog postupka, ako zakonom nije drugačije određeno. Ako strane u sporu nijesu postigle poravnanje o predmetu spora, odnosno ako arbitar u toku postupka, iz priloženih dokaza, utvrdi da strane u sporu žele da postignu sporazum koji je suprotan pozitivnim propisima ili je na štetu javnog interesa, kao i ako se strane u sporu ne odazovu na poziv arbitra za učešće na raspravi, strane u sporu mogu da se obrate nadležnom sudu za zaštitu svojih prava. (član 68)

Stranama u sporu ostavljena je mogućnost da protiv rješenja arbitra podnesu tužbu za poništaj istog. Rješenje arbitra može da poništi sud jedino u slučaju ako strana u sporu dokaže da je u sporu odlučivao arbitar koji se morao izuzeti, ako strana u sporu dokaže da strana koja je podnijela tužbu za poništaj rješenja nije bila uredno obaviještena o pokretanju postupka mirenja pred arbitrom ili joj je na nezakonit način bilo onemogućeno da raspravlja pred arbitrom, ako strana u sporu dokaže da se rješenje odnosi na spor oko kojeg strane nijesu postigle saglasnost i ako strana u sporu dokaže da je arbitar prilikom donošenja rješenja kojim se odlučuje o predmetu spora pogrešno primijenio materijalno pravo. (član 69)

Agencija je obavezna da vodi evidenciju o postupcima mirnog rješavanja radnih sporova. Evidencija sadrži ime, prezime i adresu, odnosno naziv i sjedište strana u sporu; ime i prezime arbitra, odnosno miritelja; predmet spora; datum pokretanja postupka; datum i način okončanja spora. (član 70)

Agencija se finansira iz budžeta Crne Gore i iz drugih izvora (donacije, pokloni i dr.) (član 71)

Izbor arbitara i miritelja i njihov upis u Imenik izvršiće se u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona. (član 72)

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona. (član 73)

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona. (član 74)

Agencija će objaviti prvi javni poziv za izbor arbitara, odnosno miritelja u skladu sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Arbitru, odnosno miritelju koji je izabran prije stupanja snagu ovog zakona, a ne prijavi se na navedeni poziv, odnosno koji se prijavi na poziv a ne bude izabran za arbitra, odnosno miritelja, u skladu sa ovim zakonom, prestaje svojstvo arbitra, odnosno miritelja i briše se iz Imenika. (član 75)

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova ("Službeni list CG", br.16/07, 53/11, 11/15, 42/15 i 55/16). (član 76)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". (član 77)

V. Procjena potrebnih fiskalnih sredstava za sprovođenje zakona

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbjeđivati posebna sredstva u Budžetu Crne Gore.